

Hamit TIRYAKI
İş Hukuku Uzmanı, Avukat

I-GİRİŞ

01.01.2018 tarihi ve sonrasında iş sözleşmesi sona eren işçilerin işçilik alacaklarına ve işe iade taleplerine ilişkin davalarında “arabuluculuk” dava şartı haline getirilmiştir. Arabulucular hak temelli değil ihtiyaç temelli olarak konuya yaklaşacaklardır. Şimdilik sadece hukuk fakültesi mezunlarının yapabildiği arabuluculuk vasıtasıyla uyuşmazlık çözümlendiğinde düzenlenen son tutanak ilam niteliğinde kabul edilir. Arabuluculuk süreci yargıya göre hem çok ucuz hem de çok hızlıdır.

Arabulucuyla çözümlenmesi gereken bir uyuşmazlık konusunda geçerli bir ücret sözleşmesi yapılmamış ise, 2018 Yılı arabuluculuk asgari ücret tarifesi esas alınarak taraflara düşen maddi yükümlülükler belirlenecektir.

Arabuluculuk asgari ücret tarifesi 30.12.2017 tarihli ve 30286 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

II- ARABULUCULUK ÜCRETİ ve DİĞER HUSUSLAR

İş uyuşmazlıklarında işçi ve işveren arabulucuya asgari ücret tarifesinin altında olmayacak şekilde belirledikleri ücreti, ödeyeceklerdir. Bu makalemizde böylesi bir ücretin belirlenmediğini varsayarak Resmi Gazete’de ilan edilen asgari ücret tarifesini ve ücretle ilgili esasları anlatmaya çalışacağız.

Arabuluculuk asgari ücret tarifesi iki kısımdan oluşmaktadır: İlk kısımda konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukuki uyuşmazlıklar için arabulucuya ödenecek ücrette esas alınan kriter arabuluculuk faaliyetinin devam ettiği saattir. Buna göre, işçi-işveren uyuşmazlıklarında ilk üç saate kadar her bir saat için 140TL, üç saatten sonraki her saat için de 100 TL arabulucuya ücret ödenir. İkinci kısımda ise, konu para olan veya para ile değerlendirilebilen uyuşmazlıklarda ise arabulucuya ödenecek ücrette esas alınan şey üzerinde anlaşılan miktardır. Üzerinde anlaşılan miktarın ilk 30.000 TL’si için %6’sı, sonra gelen 40.000TL için %5’i, sonra gelen 80.000TL için %4’ü ... arabulucuya ödenecektir.

Arabulucuya ödenecek ücrette esas alınacak tarife, arabulucuya başvuru tarihi tarihindeki tarife değil, arabuluculuk faaliyetinin sona erdiği tarihteki tarife olacaktır.

Başka türlü anlaşma olmamışsa, arabuluculuk ücreti taraflarca eşit ödenir.

Arabulucu tarafından düzenlenen evrak ve yapılan diğer işlemler için ayrıca ücret ödenmez.

Arabulucu, arabuluculuk süreci başlamadan önce arabuluculuk teklifinde bulunan taraftan veya taraflardan ücret ve masraf isteyebilir. Alınan ücret arabuluculuk süreci sonunda

arabuluculuk ücretinden mahsup edilir. Arabuluculuk sürecinin başlamaması halinde bu ücret ve masraf iade edilmez.

Yine bu tarife göre, arabuluculuk faaliyetinin, gerek tarafların uyuşmazlık konusu üzerinde anlaşmaya varmış olması, gerek taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi halinde de arabulucu ücretin tamamına hak kazanacaktır.

İşçi ya da işveren birbirlerine ya da arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiklerini bildirirlerse ya da taraflardan biri ölür ya da işveren iflas ederse veya tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi durumunda da arabulucu, arabuluculuk tarifesinde belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.

Yine, işçi ve işveren arasındaki uyuşmazlık feragat, kabul veya sulh gibi arabuluculuk yolu dışındaki yöntem ve nedenlerle çözüme kavuşsa dahi arabulucu ücretin tamamına hak kazanacaktır.

Arabuluculuk sürecinin sonunda anlaşma sağlanamaması halinde, arabuluculuğun konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki uyuşmazlık olsa bile arabulucu, arabuluculuk ücretini bu Tarifenin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin birinci kısmına göre isteyebilir.

Arabuluculuk ücretini karşılamak için adli yardıma ihtiyaç duyan taraf arabuluculuk bürosunun bulunduğu yerdeki sulh hukuk hâkiminin kararıyla adli yardımdan yararlanabilir.

Yasal Çerçeve

7036 sayılı yeni İş Mahkemeleri Kanunu 25.10.2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. İş Mahkemeleri Kanunu işçilik alacaklarına ilişkin taleplerin önce arabulucu aracılığıyla çözümlenmesi konusunda zorunluluk getirdi (ülkemizde 2012 Yılından tarihinden beri hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulanmaktadır. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununa göre bu arabuluculuk zorunlu değil isteğe bağlıdır).

01.01.2018 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanılan iş davalarıyla ilgili zorunlu arabuluculuk hakkındaki Yönetmelik henüz yayınlanmadı.

Zorunlu Alan

İşçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade taleplerinde arabulucuya gitme zorunluluğu vardır. İş kazası, meslek hastalığı nedeniyle talep edilecek maddi ve manevi tazminatlarla bunlarla ilgili tespit, itiraz ve rücu davalarında bu zorunluluk yoktur.

Başvurunun Yapılması

Başvuru karşı tarafın, yerleşim yerindeki veya işin yapıldığı yerdeki arabuluculuk bürosuna, arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde ise görevlendirilen sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğüne yapılır.

Arabuluculuk bürosuna başvuruda herhangi bir ücret alınmaz.

Arabulucunun Görev Süresi

Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırmalıdır. Bu süre zorunlu hallerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir.

İşverenliğin Arabulucu Tarafından Yapılacak Davete Katılımı

Arabuluculuk görüşmelerine taraflar bizzat ya da avukatları aracılığıyla katılabilirler. Tarafın vekili aracılığı ile görüşmelere katılmak istemesi durumunda vekaletnamede arabuluculukla ilgili özel bir yetki aranmaktadır.

İşverenin yazılı belgeyle yetkilendirdiği çalışanı da görüşmelerde işvereni temsil edebilir ve son tutanağı imzalayabilir.

İşveren olarak geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk arabuluculuk toplantısına katılmadığınız için arabuluculuk faaliyeti sona ererse bu durum son tutanakta belirtilir. Arabuluculuk aşamasından sonra açılan davada işverenlik kısmen veya tamamen haklı çıksa bile, dava sonucunda oluşacak yargılama giderinin tamamından sorumlu olacaksınız.

Son Tutanak

Davacı, arabulucu vasıtasıyla anlaşmaya varamadığını belgelendirmek zorundadır. Bu belge arabulucu tarafından düzenlenen "son tutanak"tır. Son tutanağın dava dilekçesine eklenmesi zorunludur.

Arabuluculuk Ücreti

Arabulucu başvuruyu anlaşmayla sonuçlandırıldığında taraflar başka türlü kararlaştırmamışlarsa arabuluculuk ücreti Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin İkinci Kısımına göre yarı yarıya ödenir.

Anlaşma olduğu için ücret, en az 2 saat (saat ücreti asgari 140 TL'dir) tutarında belirlenir.

İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı, Tarifenin İkinci Kısım uyarınca üzerinde anlaşılan miktar olarak kabul edilir.

Arabulucu taraflara ulaşamadığı için, taraflar görüşmeye gelmediği için ya da 2 saatten az bir görüşme sonunda anlaşma sağlanamadığında, iki saatlik ücret arabulucuya Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir.

Anlaşmayla sonuçlanmayan görüşmeler iki saatten fazla sürmüşse fazlayı Adalet Bakanlığı değil taraflar karşılar.

III- SONUÇ

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren işçi-işveren uyuşmazlıklarında dava açmak isteyen tarafın öncelikle arabuluculuk yoluna gitmesi gerekmektedir. Arabuluculuğa başvurulmadan dava açılması durumunda, dava, dava şartı yokluğundan reddedilecektir.

Bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi ve işveren alacağı ve tazminatı (kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti, yıllık izin ücreti vb.) ile işe iade taleplerinde dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olacaktır. Ancak iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davaları ile bunlarla ilgili tespit ve itiraz durumları bu kapsamda değildir.

Arabulucunun görevlendirildiği uyuşmazlıkla ilgili görev süresi yaklaşık bir aydır.

Arabuluculuk görüşmelerinin gizliliği ve ucuzluğu dikkate alındığında pratik yararlarının kısa sürede görüleceği değerlendirilmektedir.